

20 "FURU

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏԻ Է ՈՒՂԱԵԼ

ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Հալաթիւն , Կ . Պոլիս

در علیه ده غلطه ده آره و لك غزته سی اداره سینه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

Հայապետի և Ազգային

加許那那那那那那

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 7/19 1892

ՀԱՐԱԻԱՅԻՆ ԵԱՀԱՆԳԱՑՄԷՁ

Արշամարհոտ և ծաղաթուռ ծախե-
աւաղեաւ Լուիի չորքերէն: Հասցեաց
գճուռն սպասուածի իր թնամանի, ի
կառարարի խոստովանութիւն մը կո-
նքը: Միւս կողմ, իր անհրաժեշտ խոյ-
ռ համար անոր ըրած շարժումն
հանազայեցան էր, յայտնատուութիւն
մըբեր զոր Աստուած կուտայ կենեւը:
Ժաղդին մասին կարգ մը ծանր պարա-
նուն մէջ, ի վէ կոմքը շուրէն գործը բ-
ւորութիւն և թէ պարագամատուութի-
ւորի կրնար ոչ միայն ձփնքն աղւտեմ
գէջ կարգութենէն ուր ինկած էր, այլ և
խանութիւն բանեցունել իր հակառակոր-
դըյալ:

Այս ստորագրաւորութիւն ծնու-

կատթելի յանդգնությունը պտտադասան
թիւն էր լույ շանդը կը դգոր տա չափ
լանջելով իր շարաքարտութիւնը նոյն
կաշէ իր մուրէթեան անձնագրութիւ
խնդր ինչպէս ուրիշ մը առաքելութիւ
անապարտութիւն կ'ընէ Երեւակայա
թէ իր գործը իբրեւ աղչկան մը հետ
որ անդոր է՝ դիտաւ կը շանայն կը վա
նայ, Ե թէ բաւ էր որ ինք երեւաւ Ե
սէր, յաղթող հանդիսանալու համար
պաշտարար

Փոխանակ մնալու այն անկիւնն
կծկուած էր, լուիկ բանի մը զայլ յառ
ջացաւ Ե թիկնաթիւն մը լիայ նստ
կատթելի միտմամբ, բայց անտեմանա
բակի մէ մտն որուն վրայ շատ մը մե
ղիշ առաքելութեան գառ, նկարած էր
թաղանթի նիւով փոքր դաշոյն մը առ
պատեման

— Եստեղիքը զայնու կոնն, լրաւ Ե
տաապրիկի ցուր ճանով, որ շատ դ
մացաւ այս փոփոխութիւնէ

Կատթել հնադորեղեցա՝ մտածելով
ինչ կը նշանակէր այս։

Լուիկ, իբր ուզէր, աշուրներուն
առաքելակ Ե դուռոց բան մը խուրհի
նապուրիշ անեւուն Ե Խորհուրդ Ե
տաաքելը խոյս կուտար անիկի մը
մաշէթիտակն զորիկ հոսանալով ին
մէ աշուրները, տիրական հառապաշխ
լով առջեւից, կեցաւ Երեսաապրիկի
Ե երբորից անգամ մը տալ, ստիպա
լայն ար աշուրներն անդին դարձունէ

Հակառակ իր պայմանադրութիւն
Ե գորդանի յանգնութեան, կամբ տե

Թիւն կը գգար։
—Պարոն կոնս, ըսաւ Լուիզ ճանդարձայնով, տակիկու համար զիս որ հոս եմ նստ, բռնաբաստելու համար զիս որ մտնենմ ձեր խնդրոյսկաւ խօսեցիլը, անտես կոտում ըլլիք։ Թէնս հիսակոյ ձմաւուն անցանք, ինչպէս կը տեսնեց, նրտեցա։ Հիսակ խօսեցիք, պարոն տը Թիւն կոնս, բացատրեցիք ձեր վիտը։
Լուիզ շատ պարզ կերպով խօսած էր լայն իր ամեն մէկ խօսքը դառն հեղինակն ու կը ծածկէր։
Կոնսն հնչեցաւ դադը և իր տաղնսակի ակնիկուն եղաւ։ Կեղծ Լովրատը կրօնաւոր իր պարօրինը։
—Օրիտոր... Թիւնից։
—Խօսեցիք տանքը դադունք մտածուխարէ Լուիզ, Թեր խելիկն իմ մօրս վրայա, կրնամ, պարտիմ թուր ուշադրութիւն ձեզի տալ։
Այդուհանդերձ կը լռէր։
—Միայն կրնամ, շարունակեց Լուիզ մօրս վրայ խօսելով կնձ, դադափորունքը դուր։
Հաթնին կը լռէր միշտ։
Այն տաղանապառ յուզմիւն կատարեպէս ապահովուց մանկամարդ աղլիւրը։
Շարապաւեց ակիկ շեշակով իր հեղձիկը կնիստմը։
—Էաւ ուրեմն, պարոն, կը լռեց. ահօք պէտք է սր ըստ բախտի օգնեմ յայտնաթիւնիս ըստ։
Այն ծաղրաւոր շեշար շեշ որ կրնայտնիկն դարձունքն այն լեղիկնուիկն որ ինչոյ կետար անկեց։ Իր հեղու կնձ

բութեան կեանքին մէջ, հաճոյախառն
կենեւու միայն հանդիպած էր: Հոս, ամս-
բան փոխուած էր, և եթէ չափազանց
պարտութեան հիմը չըլլար ի նա, պի-
հաժմարէր այս ձեռնարկէն: Այս նշան-
տութեան ըսնէք զի՞նք: Բայց փոխան-
պատասխանելու մասնկամարդ աղկիւն հա-
ցարդուովին, սնախօսութիւնը ձեռք առա-
նուրդով չէր, միմեկից իրական յո-
գումով մը:

—Ատրիւ քաջատրութիւն մը չէ:

—Գի՛ք ճշմարտութիւն մըն է:

—Գիտե՛մ. պատասխանէք իւրից այ-
դիմի չեղած ու իբր թէ ըսէր. «Արեւու
չաղայ» Այո, գիտեցիկ եմ... Յետոյ...

—Յի՛տոյ, բայց...

—Ի՞նչ մտածումին կէտը միայն կ'ըսէ,

—Ինքն է:

—Գիտե՛ք որ ըսեմ պատճառը:

—Իւրե՛ք:

—Կը փախար:

—Կը փախար, եւս...

—Այո, պարոն կոմս դուք ձեզմէ կը վա-
նար... ձեր անձին իսկ կ'ափնայ:

—Օրի՞նք:

—Եւ ապրտելու համար ձեր մտած-
մը, պիտի լրացունեմ ձեր բախարաբէր իս-
քը: Պիտի ըսեիք ինձ. «Իեղեցիկ էք...»

Երկուստեան հասանութեան նշան
ըլլաւ:

—Բայց դուք արդարեւ էր և ես հարու-
նէմ:

—Այս հարստութեան ձեր ուղեբե-
րումը էր զի՛նք, բայց վերջումս կ'ափն-
բայց առանց աշուրները վեր առնելու

մարմակերու։
Լուսի մէկէնիւնէ կ'աւ կեցաւ, և սորը տուտ ու ցած ձայնով ըսաւ անոր․
—Այս, հարուստ էք, բայց ի՞նչ տաւ անգամ աւելի ալ հարուստ ըլլալիս, Լուսի Մօպէր Պօլեռէի դուրս պտիտ ինչն անկիւն ճակատաբաց․․․ Ա՛ն, դուք կարծեցիք, պարսն կոտն, ի՞նչ որովհետեւ ան աղքատ և դուրս հարուստանալ, որովհետեւ դուք անհուական էք և ան խոնարհ դասէ, ի՞նչ փոքրօրեակն առջիկը դիւրեւնի որս մը պիտ ըլլայ ձեզ․․․ կամայեցիք ի՞նչ կը բաւէ անոր մօք մուգալ մը լաղել մանկամարդ առջիկը, զայն ընկճերու համար․․․ Զարմանք կերպով սխալած էք, պարոն․․․ Բօսթօն ներսը բոլոր սովին չի հասուցաներ Մօպէրի մը պատիւը, պարոնի կոտն, ձեր վատ տութիւնը ձեր քովը մնաց։
Կոտոր տօգուտեցաւ։
—Վատութիւն ըլի, շարունակեց մանկամարդ աղչելով։ Դուք արատեցիք ձեր դիւանդները, պարոն կոտն, դուք անպատուեցիք ձեր անունը․․․
Զարկուելով պայպէս հեղուտութեամբ նախատնիկը, մտաթնն ալ ինքնդիքերն տըր չեղաւ․ մոռցաւ ամէն հանրատուութիւն ամէն արժանապատուութիւն։
—Ա՛ն, ի՞նչ եք հասկնալ, որչեց կը տաղարկեմա՞ք մանկամարդը աղչկան վրէպալանով։
Սա դաշուին յալւոտանց։
—Եթէ մօտենաք, ըսաւ, Լուսի Մօպէրի խօսքը վկայ, սա դաշուին կործբք խոսէմ։
Ա՛նքը շողդղուն, շրթոնքը կ'իտուս։

ի ՓԱՌՒՋ, գերման լուսինն մը ձերբա-
կալումն արդեն ծանուցինք։ Այս մարդ,
լուսաբեմ անունը, իր բով ունեւ շատ մը
յատակայծեր, ընդդէրու, վառաշրայա-
նեբու քարտէսներ և այլն։ Հաւա որ այս
նիւթներ պիտի գործածենք գրքի մը պատ-
րաստութեան, որոյ վրայ կ'աշխատի ժա-
մանակէ մ'ի վեր։ Այս ստեղծ աշխատու-
թեան մը արդէն հրատարակած է յորում
առաւելից ապագային վրայ բացատրու-
թեանը կ'ընէ։ Լեհերէն գրած է և յետ
գերմաներէնի և իտալերէնի թարգմանու-
մէ։ Ոտքերն առնելէն շատ ինչ գրուածա-
րու սինտաքս մեկնելու համար հնարք
բանիւցող ստորիկանութիւնը։ Յանձնարա-
կալ նմանի մը զրիւցին իրեն, և ոտի-
կանիւցին իրեն։

բազուկն համարձիկ, Լուիկ սոսկալի էր։
Կասթան խաղիկ կանց առաւ։
—Միւս հասկացք ըսածն, յարեց սուր
ծայրով, դուք անկից դուրս պիտի ելնէ-
սաւանց վրիշտելիք բաւ մը խորեղեցեաց
ըլլալէն ձեր կոյտ առնալն։ Եւ արդէն
պիտի մեկնիք։ ձեր տունը պիտի տան-
ուիք ձեր առաքելութեան արժանի պա-
ստեանները։

Լուիկ աշուշտնքը չէր բաժնիւր անկիւն։
—Այ մի վախեալ, յարեց Կասթան
որ հաւելի իր դպիւր ինքնիւրը։ Իրաւ է թ
ըսելու թէն բանեցունելի կուզէի ձեր վրայ
Սաակայ, անգամ մըն ալ կ'ընեն ձեզ, յա-
նուն ձեր մօտ, մնացէք։

—Յը յիշեմ, Պարսն, և հասկացի։ Ա-
տիկա ինչ նշանակեմ։ մանկանորոյ ազնիւ
քու մայրը, զեւ եղբայրը և քու քոյրը ե-
լիշխանութեան տակին է։ Ճիշդ այսպե-
ս, անասն թէ, Պարսն կոմս։

—Դուք անպիկն կ'ընէք։ Բաւ մը ըսե-
ք և իշխանութիւն պէս հարուստ պիտի ընե-
ն ձեզ։

—Մտիկ բըքը, ըսաւ Լուիկ ուժգնու-
թեամբ ընդմիջելով։ Եւսու իտալացը, ձեր ա-
ռաքելիքը գրուածով կը լուս տրտու։

Արհասարգաւ և յոխտաւ, դէպ ի դուս-
տը խորեցաւ։

Եւ առանց դուլին ետին դարձնելու
մեկնեցաւ, հպարտ ու գոռոզ, Կասթան
ձգելով ստորիկանութիւնը և կատալի։

(Երեսմանիւն)

05 0400111 0018029

1893 ԹՈՒՍԱԿԱՆԻՆ
ՍԵՎԵՐԻԱՆԻՆ ԱՂԳ. ՀԻՄՆԵՐՆԵՐԻՆ

Թիւն կը գգար։
—Պարոն կոնս, ըսաւ Լուիզ ճանդարձայնով, տակիկու համար զիս որ հոս եմ նստ, բանաստեղծի համար զիս որ մտնենմ ձեր խնդրոյնկաւ խօսեցիլը, անտես կոտում ըլլիք։ Թէնս չհասկոյց ձմաւոն անցանք, ինչպէս կը տեսնեց, նրտեցա։ Հիմակ խօսեցիք, պարոն տը Թիւն կոնս, բացատրեցիք ձեր վիտը։
Լուիզ շատ պարզ կերպով խօսած էր լայն իր ամէն մէկ խօսքը դառն հեղինակն ու կը ծածկէր։
Կոնսն հնչեցաւ դայդ և իր տալնս աւելի ակնկեռն եղաւ։ Կեղծ Լուիզաթը կրօնաւոր իր պարօրինը։
—Օրիտըր... Թիւնկոյց։
—Խօսեցիք տանցը դարտեթ մտածուխարէ Լուիզ, ինք խօսելին իմ մօրս վրայա, կրնամ, պարտիմ թուր ուշադր Թիւնը ձեզի տալ։
Այդտանկոյցն իր լուրէ։
—Միդի կրնամ, շարունակեց Լուիզ մօրս վրայ խօսելով կնձ, դադափոր ունեք դուր։
Հաթթն իր լուրէ մըր։
Այն տաղանաստ յառվիրն կատարեպէս ապահովուց մանկամարդ աղլիրը։
Շարապաթեց աւելի շեշտելով իր հեղծի կան իրտումը։
—Էաւ ուրեմն, պարոն, իր լուրէ, ահօք պէտք է սր ըստ բախտի օգնեմ յայտնաթիւնեցիկն։
Այս ծաղրաւոր շեշտը լուր որ կրն կատարեց իրաւունքն այն շարժմունքին որ ինչոյ կետար անկեց։ Իր հեղտ կնձ

.P.P.P. P.P.P.P.

բութեան կեանքին մէջ, հաճախ
կեներու միայն հանդիպած էր: Հոտ
բաւ փութեամբ էր, և երբ չափազան
ցաբարութեան հիմը չըլլար ի նա, չ
հրաժարէր այս ձեռնարկին: Այս
տուփեան բանին զինքը բայց փ
զգոտաստաներու մանկամարդ աղկի
ցաղաղմունքն, ստախոսութիւնը ձեռն
արեւորէր:

— Գիշերիկ կ'էր, մընման իրակ
զուժով մը:

— Առկիւր բացատրութիւն մը չէ
դի՞ք: Հայտարարիւն մըն է:

— Գիտե՞մ, պատասխանեց իւր
պիտի չեղով որ իբր բնութեւնը «Ա
շտայ» Այո, զեղեցիկ եմ... Յե
— Յետոյ, բայց...

— Ձեր հոտածուքն կէտը միայն
կ'ուտէ:

— Իրազէ՞ս որ ըսեմ պատճառը
— Ըսէ՛ք:

— Կը փայտե՞ր:

— Եր փայտե՞ր, Խ...:

— Այո, պարզե՞ն իմա, դարձ ձեզի
նար... ձեր անձէն իսկ կ'ամիշնար

— Օրի՞ր է:

— Ու ասորեւելու համար ձեր ս
մը, պիտի լրացունեմ ձեր ըսեալս
քը: Պիտի ըսե՞ր ինձ. Գիշերիկ է
եղիտասարդն անտուփեան
ըրու:

— Բայց դուք աղքատ էք և ևս
եմ:

— Այս հարաուորութեան ձեր ո
տակ իր զինով, ըսաւ վերջապէս
բայց առանց աշուրները վեր ա

[illegible]

բազուկին համարածիկ, Լուսիկ սոսկալ
կապտեն խալից կանգ առաւ։
—Միայն համարք բաժան, յարեմ
ծայնով, դուք ասիկց դուրս պիտի
առանց վիրաւորիլ բաւ մը իջործեց
ըլլաւ ձեր իրա՝ ականքները՝ ազա
պիտի մեկնիք։ ձեր սուրը պիտի
ուեիք ձեր առաքելութեան արժանե
սինքնըրով։
Լուսիկ աշուրները չէր բաժնիր աս
—Այլ մի վառնիւք, յարեց Լուսի
որ հապիկ իր դուռը ինքզինքն իրա
բռնութիւն բանեցողի կուգի ձեր
Սակայք, անգամ մըն այլ կ'ընտ մ
նուն ձեր մօր, մնացէ՛ք։
—Կը յիշեմ, Պարոն, և հասկոց
տիկա իր նշանակէ, մանկամարդ ա
քու մնալով, քու եղբարդէ և քու բո
լիխանով թիկան տակի են։ ժիշդ
է, անանկ չէ՞, Պարոն կոմս։
—Դուք այնպէս կ'ըէք, Բաւ մը
են իշխանունէիկ պէս հարուստ պիտ
ծեց։
—Մտիկ ըրէք, բաւ Լուսիկ ու
թեանը ընդմիջելով անոր իօսքը,
առջարկը գլուխներով կը լնտ սիրտ
Արհամարտու և յոխորտ, դէպ ի
ուղղուեցաւ։
Եւ առանց գլուխ ետին դարձ
մեկնեցաւ, հայտար ու գտող, Կ
ծպկով ստորնացած և կատարի։

բազուկն համարձիկի, Լուիկ սոսկալի էր
կաթնն իսկոյն կանգ առաւ։
—Միւս հատկացը ըսածս, յարեց սուր
ձայնով, դուք ակնից դուրս պիտի երէնէ
առանց վրաւորելը բաւ մը խորանցուցած
լըլալու ձեր կոյս ապաւնջներ, աշատորձ
պիտի մկնիկը։ ձեր սուռնը պիտի սուր
ուրիշ ձիւ առաքնութեան արժանի պա-
սակնեցով։

Լուիկ աշուրները չէր բաժնիք անկից։
—Այլ ուր վախճան, յարեց Կասմիկ
որ հազիւ էր դուրսի իջնդնըր։ Իրաւ է թ
բաւնութիւն բանեցունիկ կուզէի ձեր վրայ
Սախայի, անգամ մըն ալ կ'ըսեմ ձեզ, յա-
նուն ձեր մօտ, մնացէք։

—Այր յիշեմ, Պարոն, և հասկայիք։ Ա
տիկա էր նշանակեմ մանկանորդ ազնիւ
քու մայրը, չէս եղբայրը և քու քոյրը ի
խիստութեան տալիս են։ Ճիշդ այսպէս
է, անանկ չէ, Պարոն կոմս։

—Դուք անպիկ կ'ըսէք։ Բաւ մը ըսէք
են իշխանութիւն պէս հարուստ պիտի ընեի
ձեզ։

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ Լուիկ ուժգնոր
թեմանը ընդմիջելով շատ քիտաբը, ձեր ա
ռաքիցի դուրսնորդ կը լնա տիրութ։

Արժանաբար և յոյստա, դէպ է դուս
ուրդնեցաւ։

Եւ առանց դուլիս ետին դարձնելու
մեկնեցաւ, հարգութ ու գողոց, Կասմիկ
ձգկով սորոնացած և կատաղի։

(Երեսմանիէ)

Հուսումնարանը Երևանի Մարտի 1-ին թվականին հիմնադրվել է, այլ ինքզինքն թվականներ չունի, զգա՞նք ինքուր ինքուր զգործը յայտնուր ինքններն, որոց առաջինն առնուր համար ի զուր դիմած էր Պ. Քելեմանյոյի հետ (արմատական երեսփոխան) առ Պ. Գրիգորյան, նախկին նախարար ներքին զործոց:

—Տիկանս կը հերքէ այն լուր թէ Ա-
ֆալտիմանք քարտէի կոմիտէն համար օգուտ
կուզին բարդ կանխարկ յայտնութիւննե-
րէն: Փարթի կոմիտէն այնպիսի խորհուրդ-
ներով չի պարտադիր այլ ևս, յոյժ վատաւալ
ըլլալով:

—Դատական նախարարն արձակեց բան-
տարիներ Պ. Տախման, Լիպա Բառաթի խըմ-
բարդապետ, յանձնաժողովոյն առջև պէտք
եղած տեղեկութիւնները տալու համար:
—Երաւական նախարար Պ. Ռուսիկէ
հրատարակեալ, իւր մասին հարկ եղած բա-
ցարարութիւնները տալու համար խորհրդա-
բանական յանձնաժողովոյն, որովհետեւ
յարարարութիւնները կը տաժէր Պ. Հէրցի
հետ:

—Դատական նախարարը ծանոց թէ
Բանասիրի գործին վերաբերեալ ամեն
դատական թուղթերն պիտի հարգորդուին
խորհրդարանական ընկեր յանձնաժողովոյն,
պայմանաւ որ առ այսօր լրացուած մէջ
չհրատարակուին, բանի որ այն թղթեր
հանկուտ որ դատատանն պիտի կոչուին
Բանասիրի Հիւնիւրութեան վարկէ:

—Ի խնդրոյ նոր նախարարութեան,
Երեսօր - Ժողովը 265ի դէմ 271 ընդդէմ
էջէ այն առաջարկ թէ դատական իշխան
նորին արտի խորհրդարանական յանձ-
նաժողովոյն Պ. Պրիստն, յանձնաժողովոյն
նախագահ, որ այսպիսի իշխանութիւն մը
իւր խնդրէր, պիտի հրաժարի եղեր:

17 փետր.—Պ. Շարլ տը Լէօնը և միւս
ամբաստանաւոր Մաշալի բանաւ տարուե-
ցան: Ուրի՛ ձերարարութիւնը պիտի բը-
լանն նախարարութիւնը խորհրդարանէն
պատմուին պիտի խնդրէ մի քանի և
քննիչներուն և ծերակուտականաց ձեր-
բակարարական համար: Միտքներ Լէօնը
ի դատ չպիտի կոչուի (Հաւանքաւ թէ հը-
ւանք է):

—Նախարարութիւնը մտադիր է խոր-
հրդարանական նստաւարները փակել շա-
բաթի որ, երկուշաբթի երկու ամառական
համար բուժարկի տակէն ետեւ, նաեւ
Զուիցերլանդ հետ մասնային կարգադրու-
թիւնը:

ՊՐԻՍՏԱՆ, 17.—Դրամական Դեպա-
նտարներու իւր աշխատանքները զար-
դեցնել, մայիս 30ին վերսկսուի որովհետեւ
ՄԱՅԻՍ.—Երեսօրներէն թաղուեցան
առհասարակական վերաբերութեան նա-
խարարական ծրագրեր, որուն համաժառ
Պուլիսիոյն առաջին իշխանին և անոր գա-
հաժատական արձանագիծն ունին ընտրել
իրենց իրոյն, այսինքն պարտաւոր չեն
օրինաւոր ըլլալով, մինչ ցարգալար առա-
ջին իշխանին ետեւ կը զատահաժառաց
պարտաւոր օրինաւոր կը ընտրէ պատմու-
կամ այն կրօնին մէջ սեմնար: 293 երես-
փորձանքներէն 245ն արդէն ստորագրած են
այս ծրագիր, հաստատութիւն յայտնելով
այն և ուրիշ փոփոխման, ընդ ամենայն
13 յորտաւ:

ՓԱՐՍԻ.—Նախկին վարչապետ Պ. Թի-
նաւ երկուստեան նախարար անուանեցան:
Պ. Լուպէ կը մնայ ներքին գործը նախա-
րարի պատմուին մէջ: Պատմուին միջ-
նաքի մարտին ընկերով, որոյ ուղիք, և
ստանդարտ, թրքեր և արիւր Փարթի փո-
խարդուած են, ընդհին հաստատուելին թէ
իրենցական եղած է:

ՓԻՆՆԵՆ, 16.—Արեւելեան ճեղքները
կառավարին երթեւեկն. հետախախ պատ-
նաւաւ ընդհանուր, այժմ վերսկսած է
Լիւնցանի և Պելլիսիոյ միջեւ, ու փոխա-
դարձաբար:

ՄԱՍՏԻՆ.—Պ. Կատարին Ս. Մուռնոյի
Պրիստն պիտի անցունէ, հարաւային
Միտքն:

ՇԱՐԼՏԱՆԻ.—Տեղադր սնանկացեալ Բա-
րո և Պարթէյս դրամատան պարտքն է մէկ
ու կէս միլիոն մարք: Երբ պարտքները
փոխ առած 400 հարաւ մարք չվարկելով
ծանուցուեցան վճարմանը դատարանը Բա-
րո փախած է Միւր ձերբակալեցան:

Մայիս

ՄԱՅԻՍԻՆ, 7 ԴԵՍԱԲԵՐԻՆ	
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԲՈՒՆԱՅԻՆԱՅԻՆ	
Մայիս 1-ին Երեսօր	110 1/2
Մայիս 2-ին Երեսօր	22 7/8
ՄԱՅԻՍԻՆ, ԲՈՒՆԱՅԻՆ	
Երեսօր 1-ին Երեսօր	24 01
Երեսօր 2-ին Երեսօր	—
Երեսօր 3-ին Երեսօր	24 08
Երեսօր 4-ին Երեսօր	24 09
Երեսօր 5-ին Երեսօր	—
Երեսօր 6-ին Երեսօր	—
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԱՐԵՎԵԼԻՆ	
Փետր 1-ին Երեսօր	33 1/2
Փետր 2-ին Երեսօր	32
Փետր 3-ին Երեսօր	24 29
ԲՈՒՆԱՅԻՆՈՒՄ	
Մայիս 1-ին Երեսօր	5 40
Մայիս 2-ին Երեսօր	8 02
Մայիս 3-ին Երեսօր	5 02
Մայիս 4-ին Երեսօր	4 22
Մայիս 5-ին Երեսօր	16 40
Մայիս 6-ին Երեսօր	617 1/2
Մայիս 7-ին Երեսօր	91 50
Մայիս 8-ին Երեսօր	80
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԴՊՐԱՍ	
Մայիս 1-ին Երեսօր	100
Մայիս 2-ին Երեսօր	87 33
Մայիս 3-ին Երեսօր	140 25
Մայիս 4-ին Երեսօր	107 20
Մայիս 5-ին Երեսօր	90
Մայիս 6-ին Երեսօր	81 30
Մայիս 7-ին Երեսօր	9 43
Մայիս 8-ին Երեսօր	107 32
Մայիս 9-ին Երեսօր	102 20
Մայիս 10-ին Երեսօր	98 20
Մայիս 11-ին Երեսօր	—
Մայիս 12-ին Երեսօր	6

ԵՐԱՌԵԱՅԻՆ ՊՈՐՈՒՄ	
ՓԱՐՍԻ, 17 ԴԵՍԱԲԵՐԻՆ	
Ցրանական Բանդ 3 1/2	98 77 1/2
Փետր 1-ին Երեսօր	105 37 1/2
Փետր 2-ին Երեսօր	21 90
Փետր 3-ին Երեսօր	475 63 1/2
Փետր 4-ին Երեսօր	431 25
Փետր 5-ին Երեսօր	90 87 1/2
Փետր 6-ին Երեսօր	365
Փետր 7-ին Երեսօր	597 50
Փետր 8-ին Երեսօր	—
Փետր 9-ին Երեսօր	93 70
Փետր 10-ին Երեսօր	498 75
Փետր 11-ին Երեսօր	25 14
Փետր 12-ին Երեսօր	376 25

ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ, 17	
Անգլ. քոնսուլատ	97 31
Օսմ.	21 62
Սերի Գ.	55 1/2
Սերի Բ.	32
Սերի Գ.	22 1/2
Օսմ. փոխտուրք	97 1/2
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	94 1/2
Փոխ Ծառն	13 1/2
Սերի Երեսօր	19
Սերի Բ.	11 1/2
Սերի Գ.	90
Սերի Բ.	103 1/2
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	103 1/2
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	25 32 1/2
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	47
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	120 40
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	47 77
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	171
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	44 20
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	171
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	90 30
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	181
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	20 240
Փոխտուրք 1877 (ՏԵՖԱՆԻՆ)	80 60

ԲԱՄԲԱՅ, ԲԱՄԲԱՅ, ԵՒ ԴՊՐԱՍ	
ԲԱՄԲԱՅ, 17	
Ցրանական Բանդ 3 1/2	98 93 1/2
Փետր 1-ին Երեսօր	—
Փետր 2-ին Երեսօր	22 07 1/2
Փետր 3-ին Երեսօր	91
Փետր 4-ին Երեսօր	—
Փետր 5-ին Երեսօր	—
Փետր 6-ին Երեսօր	431 25
Փետր 7-ին Երեսօր	598 75
Փետր 8-ին Երեսօր	—

ԱՐԵՎԵԼ, 17	
Ցրանական Բանդ 3 1/2	98 93 1/2
Փետր 1-ին Երեսօր	—
Փետր 2-ին Երեսօր	22 07 1/2
Փետր 3-ին Երեսօր	91
Փետր 4-ին Երեսօր	—
Փետր 5-ին Երեսօր	—
Փետր 6-ին Երեսօր	431 25
Փետր 7-ին Երեսօր	598 75
Փետր 8-ին Երեսօր	—

ԱՐԵՎԵԼ, 17	
Ցրանական Բանդ 3 1/2	98 93 1/2
Փետր 1-ին Երեսօր	—
Փետր 2-ին Երեսօր	22 07 1/2
Փետր 3-ին Երեսօր	91
Փետր 4-ին Երեսօր	—
Փետր 5-ին Երեսօր	—
Փետր 6-ին Երեսօր	431 25
Փետր 7-ին Երեսօր	598 75
Փետր 8-ին Երեսօր	—

Գրեթէ չորս շաբաթ կ'ընէ որ Անգլիոյ
առևտրական կառուցման վրայ բան մը
գրած չունենք. այն ժամանակամիջոցին
մէջ պատահեցան չափաւոր դժգոյք, առ-
ևտրական աշխատի լուրջ ուղարկութեան
արձանի:

Այս դժգոյքն առաջինն է Ամերիկայի
տարեկան հունձքին նկատմամբ նորագոյն
տեղեկագիր մը որ մեծ տոյժէն հանդէս ա-
մեն կողմէ ասիւն առաջ արդէն ծանուցած
էր թէ միջնորդներու ընկերութեան մը
տեղեկագիրն համաձայն՝ Ամերիկայի ներ-
կայ տարուի բաւարարի հունձքն եօթն մի-
լիոն հակ կ'ենթադրուի, պարագայ մը
որ արդէն բաւական իրաւանցում պատճա-
ռած էր կ'ընային հիմա երեսակային թէ,
նորագոյն տեղեկագիր մը, ո'չ նուազ վա-
րակաւ, մասնաւոր որ հեղինակութիւնը
երաշխարհային համաձայնութիւնը կողմէ
հրապարակ եւս, հունձքն քանակութիւն-
ը միայն վեց միլիոնի ինքնակալ՝ ինչ ան-
սահման ազդեցութիւն է ի գործ դրաւ նոյն
խալ ամենէն անտարբեր տնտեսուի վրայ:
Գնորդ մեծ համակարգութիւններով յառաջ
գնացին և յանգեցան 5 1/2 բիլիոն, որքան
այս որով կ'ընայով գոյաւորութիւն մը կա-
րելի է ընել և ապաւին, ամեն պարագայի
մէջ չեն գնիր քանի մը ամառական համար
հաստատուն կրնայ նկատուիլ, թող թէ
առաւել ևս բարձրանալը հաստատական
դատարանը այ պակաս չեն:

Ի տարբեր նշանակալ ջրօգակէն կը տես-
ուի թէ, Բ. Ե. Ս. Սպարտ 2 ին սկսեալ մին-
չեւ դիւրն 2, բարձրակի դիւրն ինչ հա-
մեմատութիւնները ստացած են:

Սիպտեմբեր 2, լիարժէք 3 1/2 բիլիոն	
1	9
2	4
3	4
4	4
5	4
6	4
7	4
8	4
9	4
10	4
11	4
12	4
13	4
14	4
15	4
16	4
17	4
18	4
19	4
20	4
21	4
22	4
23	4
24	4
25	4
26	4
27	4
28	4
29	4
30	4
31	4

Հիմա կուզէ՞ք պարզ հարկ մը ընել, ե-
թէ վաճառական մը սեպտ. 2-ին 10,000
հակ բաւարար գնած ըլլալը՝ ընկերութեան շին
ծախելով բանձ հարաւ ոսկի պիտի չափէ,
խնդիր մը որուն լուծմանը համար, սա-
կան, ո'չ մտադրէ փողկալ՝ և ոչ ալ և
աւանդալ փողի Պիլիսն կը խոստանամ:

Անցեալ տարուան Ամերիկային հունձքը
եղած էր ինչ միլիոն հակ, այս տարուանը
պիտի լինի ութնի մի միլիոն հակ առ նուազն
երկուք ու կէս միլիոն պակաս:

Միլիոն դիւրն 2 (Ե. Տ.) Ամերիկայի
նաւահանգիստները հասող բարձրակի բա-
նասիրութիւն էր՝ 2,599,200 հակ, մինչ
անցեալ տարին միւսնային թուականին, յի-
շաւ նաւահանգիստներու ստացուելով՝ 3 մի-
լիոն 601,000 հակէն պակաս չէր:

Այս տարին, Բ. Ե. Ս. միւսնային 1էն սկսեալ
մինչեւ Բ. Ե. Ս. 25, Ամերիկային
Սիպտիկ արտադրած է 958,000 հակ, և
Եւրոպիոյ դանդաղ երկրները՝ 571,000
հակ. համաձայնաբ. 1,529,000 հակ. իսկ
անցեալ տարին, միւսնային ժամանակամի-
ջոցին մէջ, Սիպտիկ արտադրութիւնն է
1,284,000 հակ, և Եւրոպիոյ միւս երկր-
ները՝ 784,000 հակ. գումար՝ 2,068,000
արդ, այս տարին յետագայ եղած ընդհա-
նուր արտադրութիւնը՝ միլիոն Բ. Ե. Ս. 25-
25. Նախորդ տարուանը 784,000 հակ պա-
կան է:

Միլիոն ցարգ, Ամերիկայի մէջ բամբա-
կի ընդհանուր պահեստին քանակութիւնն
է՝ 1,317,000 հակ, մինչեւ նախորդ տա-
րին արդ Բուականին՝ Ամերիկայի ընդհա-
նուր պահեստը 1,629,000 հակ կը հա-
նէր. որով, տարուայ պահեստը՝ խորհրդ
տարուանը 312,000 հակ պակաս է:

Ամերիկայի քանի թէ, երբ 6,000,000
հակ գոյաւորութիւնը կատարուի տուողութի-
ւին դառնալ բարձրակի արդ զինք, ո'չ
միայն ինչպիսի ժամանակն պատմ է ալ
նոյն իսկ աւելի բարձրանալու տալարէն
ունի. բայց և նախորդ իսկ թէ տարուայ
հունձքն եօթն միլիոնէն պակաս չը լինի
և այս մեծագոյն թիւն է գոր կ'ընային եւս:

Թաղրել, դարձեալ երկուրդ չկայ որ գիններն
խոստարաց շարժում ունենան:

Բամբակի բարձր գինն անմիջական ազ-
դեցութիւն կրած են մանածի և հիւսաւա-
նեղելը, որոց երկուքին ալ գինին արդէն
զգալարաւ բարձրացած են. բայց և այն-
պէս առաջինը, մանածի, այս տարին բա-
ցարակ հանդամանք մը ստացաւ՝ մանարա-
նաց ստուար մէկ մասին փակման պատ-
ճառաւ. և արդարեւ, այժմ մանածի գինը
բամբակի գինը հետ ունեցած որով համե-
մատութիւնը խորովին խանգարած է. մա-
նածի գինին հիմա ազդեցուցիչ կերպով ա-
նցած են և կը սպառնան ապագային առ-
ուակը ևս չեղուելով. եթէ գործարարը ի
մտայն չի բացուին Գաղափար որ տարու
համար մանածի արդի գինը վրայ՝ մինչը
ի մէջ պարզ կը նշանակենք աստուարը եւտի
Գուրէի գործարարին մանածի գինին:

Ցախին է թէ եւտի-Գուրէի գործարարը
կ'արտադրէ միլիոնի երկու տասնի մանած-
վալթեր (Water twist) և Վերջապա (Ex-
tra twist), և այն ալ միայն հաստ թուերն,
միւսնային 3էն մինչեւ 14: Արդ, տակաւին
ամիս մ'առաջ՝ այն տեղական վաճառքի 3—4
թուերն գինն էր՝ ոսկին 1/2 Էն 27 դրոշմ. և
էջորդաւ 4 թուերն գինն՝ դարձեալ ոսկին
1/2 Էն 29 դրոշմ, միւսնային գործարարը հիմա,
նոյն թուերը համար կը պահանջէ վաճառքի
31, իսկ էջորդային՝ 35 1/2 դրոշմ. միւս
թուերն, ի սկզբին, իրարմէ հեռոյգնեմէ
մինչեւ դրոշմ աւելի էին մինչեւ 12. Իսկ
14 թուեր՝ 12էն 1 1/2 դրոշմ աւելի էր.
այժմ, այն վաճառքի երկու թուեր գինը
տարբերութիւնը բարձրացած է 2 դրոշմ.
այս բարձրացումը մետաղաբան
1/2 25 քունէ, ինչ որ շատ մեծ համեմատու-
թիւն մըն է մանածի հրապարակին համար
որուն փոփոխութիւնները միայն 5—10
չընձանակի մը մէջ կը դառնան ընդհանուր-
պէս:

Մանածի և հիւսաւանեղեցալ գլխաւոր
կեդրոնն է Լանքաշայր. գործարարը կը
գրաւեն թաղերէն հիւսաւանեղեցալ արեւելեան
և հարաւային արեւելեան մասերն և իրենց
դիրքին համեմատ՝ կը բաժնուին երկու
գլխաւոր հատուածներու, հիւսաւանեղեցալ ար-
եւելեան և հարաւային արեւելեան:
Թեպէտ հիւսաւանեղեցալ արեւելեան մասին
մէջ գործուած գործարարաց օրականը՝ հա-
րաւային արեւելեան գործարարաց օրա-
կաններէն 1/5 առաւելութիւն ունենէ
բայց և այնպէս առաջինը գործարարատեղ
ամենեւին օրական խնդիր չի յարուցին.
սակայն միւսնային, անոր որ հարաւային
արեւելեան մասին մէջ կը գտնուի. 1/5
գնդ յառաջարկեցին գործարարաց առաւ-
չէքին վրայ և այս պատճառաւ գործարար-
ները փոփոխեցան:

Հիմա մեզի հարկաւոր է գիտնալ թէ,
կ'ըն պիտի կրնանք մանածի նոր յանձնա-
րարութիւնները թաղերէն գործարարաց և երբ
ստանալ նոր ապրանք. եթէ պարզ եղած
բայր գործողութիւնները, կ'արժէ մը,
ամառական մէջ ապրանքի և այն ալ յաջող
կերպով գործարարը յայնմամբ պիտի վի-
րաբարդուին՝ նոյն հետաքի իրարմէ ետեւ,
յանձնարարութիւնը կարկաւոր նման պիտի
տեղան գործարարաց գլխաւոր ամենէն յա-
ջող պայմաններուն մէջ, գործարարը իրենց
առաւելին մանածի յանձնումը առ նուազն
մէկ ամեն կրնանք ընել. մէկ ամիս ալ
պէտք է որ ապրանքը մինչեւ հոս հասնի,
քանի է թէ մինչեւ չորս ամիս նոր մանած
չպիտի հասնի ի Պիլիս. իրաց այս վիճակին
մէջ, թող ընթերցողը գտած թէ ինչ պի-
տի լինի մեր հրապարակին վիճակը:

Պրոսակի արդի դրամական համաժողովը
մեծ առեւթուրիւն ունի Ամերիկայի և Եւ-

